

**GROOTSCHALIGE ENERGIETRANSITIE
& LEEFKWALITEIT BORSELE**
gemeente Borsele

BEZOEK HINKLEY POINT C & OMGEVING

Bezoek 6 – 8 september 2023
door 7 deelnemers van de
Borselse Voorwaarden Groep

SAMENVATTING GESCHREVEN DOOR DE 7 DEELNEMERS

INHOUD

- 1.. Aanleiding
2. Over Hinkley Point C
3. Wie doet wat – Hinkley Point C
4. Realistisch beeld
5. Verschillen
6. Overlast beginfase
7. Wonen
8. Verkeer & transport
9. Veiligheid
10. Geluid
11. Onderwijs
12. Overheid & gezondheid
13. Bouwplaats
14. Conclusie

**GROOTSCHALIGE ENERGIETRANSITIE
& LEEFKWALITEIT BORSELE**
gemeente Borsele

AANLEIDING

SAMENVATTING BEZOEK HINKLEY POINT C & OMGEVING

AANLEIDING

Begin september 2023, voorafgaand aan de derde bijeenkomst van de Borselse Voorwaarden Groep, brachten we met zeven deelnemers een bezoek aan Somerset, Engeland. Daar bouwt EDF twee nieuwe kerncentrales, genaamd Hinkley Point C.

We wilden daar ervaren en horen van omwonenden, ondernemers en organisaties wat het betekent als er kerncentrales in je woonomgeving worden gebouwd. We gingen op zoek naar wat de leerpunten zijn van de Engelse situatie. Onze bevindingen deelden wij tijdens de derde bijeenkomst van de Borselse Voorwaarden Groep op 11 september 2023.

De kennis en ervaringen die wij opdeden, kwam tijdens het verdere traject goed van pas. We konden goed inschatten welke voorwaarden belangrijk zijn. We bleven daarbij neutraal in het standpunt over kernenergie.

Lees in deze samenvatting meer over de opgedane ervaringen en leerpunten.

**GROOTSCHALIGE ENERGIETRANSITIE
& LEEFKWALITEIT BORSELE**
gemeente Borsele

OVER HINKLEY POINT C

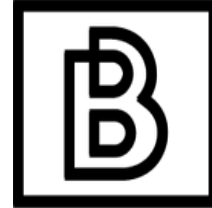
SAMENVATTING BEZOEK HINKLEY POINT C & OMGEVING

OVER HINKLEY POINT C

- Hinkley Point C is de naam van de bouwplaats van twee kerncentrales nabij het plaatsje Cannington in Zuidwest-Engeland.
- Naast Hinkley Point C staan twee kerncentrales; Hinkley Point A en B. Deze zijn beiden buiten gebruik.
- Dit zijn de eerste nieuwe kerncentrales in aanbouw sinds 30 jaar in Engeland.
- Deze nieuwe kerncentrales moeten voor 6 miljoen huishoudens elektriciteit gaan opleveren; dat is 7% van het Engelse verbruik.
- Het proces is gestart in 2006, de bouw is in 2008 begonnen met grondwerk en bouwrijp maken. In 2016 is een akkoord bereikt met EdF en banken, en daarna is EdF begonnen.
- De bouw heeft vele jaren vertraging opgelopen.
- De verwachting van de bouwer EDF is dat de centrale in 2028 stroom gaat produceren. Begin 2024 maakte EdF bekend dat de centrales niet eerder dan in 2030 / 2031 in bedrijf komen.
- Het bouwproces heeft grote gevolgen voor het landschap en omgeving.

**GROOTSCHALIGE ENERGIETRANSITIE
& LEEFKWALITEIT BORSELE**
gemeente Borsele

WIE DOET WAT

SAMENVATTING BEZOEK HINKLEY POINT C & OMGEVING

WIE DOET WAT – HINKLEY POINT C

Nationale overheid

- De nationale overheid heeft het besluit genomen om kernenergie in te zetten in de energiemix van Engeland. Zij heeft ook besloten om kerncentrales in het Zuidwesten van Engeland te laten bouwen.

Lokale overheid

- De lokale overheid, Somerset Council, is verantwoordelijk voor de leefkwaliteit van de lokale inwoners en ondernemers die dicht bij de kerncentrales wonen en werken. Zij hebben geen zeggenschap in de besluitvorming op nationaal niveau. Wel hebben zij inspraak op lokaal beleid.

EDF

- EDF, een Franse energiemaatschappij, is de bouwer van de kerncentrales. EDF is ook financier van het project.

**GROOTSCHALIGE ENERGIETRANSITIE
& LEEFKWALITEIT BORSELE**
gemeente Borsele

VERSLAG

SAMENVATTING BEZOEK HINKLEY POINT C & OMGEVING

REALISTISCH BEEELD

Het bezoek aan de omgeving waar Hinkley Point C wordt gebouwd was heel positief, nuttig en leerzaam. We bezochten de bouwwerf, een opleidingsinstituut, de Hinkley campus waar veel werknemers waren gehuisvest en één van de parkeerterreinen vanwaar de pendeldiensten vertrekken.

Daarnaast spraken we met politie, beveiliging, een makelaar, boer, dorpsraad en veel inwoners. Doordat we veel verschillende inwoners, ondernemers en organisaties hebben gesproken, hebben we zeker het idee dat we het eerlijke en echte verhaal te horen hebben gekregen.

Hierdoor hebben wij een realistisch beeld gekregen van de Engelse situatie.

VERSCHILLEN

Tussen Zeeland en Somerset bestaan grote verschillen in demografie, infrastructuur, landschap en werkgelegenheid. Zo is de omgeving van Hinkley Point C een dunbevolkt gebied met (voor de bouw) wegtrekkende jongeren.

De omgeving is heuvelachtig, met hagen en bomen rondom de weilanden en wegen. De wegen zijn zeer smal en slecht geasfalteerd. Er zijn geen koeltorens en deze gaan er ook niet komen. Er is slechts één rij met hoogspanningsmasten.

De rest van de kabels ligt onder de grond, ook al is de bodem steen- en rotsachtig. Het aantal werknemers is per bouwfase gegroeid.

De enige overeenkomsten met Zeeland zijn dat er daar al twee kerncentrales staan en dit gebied direct aan zee ligt.

OVERLAST BEGINFASE

In de beginfase, tijdens het bouwrijp maken van de bouwplaats (eerste twee tot drie jaar), is er veel grond verplaatst.

De afgegraven grond is gebruikt om een vallei om te vormen tot heuvel.

In die periode hebben de omwonenden in de nabijheid veel overlast ervaren. Ze ervaren overlast van stof en het geluid van de grote vrachtwagens (achteruitrijden met het piepgeluid, het draaien, keren en kiepen).

De bouw is nu in een fase waar steeds meer binnen wordt gebouwd. Dat maakt dat er minder geluid-, licht- en stofoverlast wordt ervaren.

“Het bezoek aan Hinckley Point C en omgeving was erg leerzaam. We kregen hierdoor meer inzicht in de impact die de energietransitie op onze leefomgeving kan hebben. Het gaf ons als groep richting om de juiste voorwaarden op te stellen.”

Jozien Borgmeijer (45), 's-Heerenhoek

WONEN

Op dit moment werken er ruim 10.000 werknemers aan de centrales. Dit aantal zal nog groeien tot ongeveer 12.000.

Ruim 40% van de Hinkley workers wonen bij mensen thuis in een kamer, op campings of in een caravan in de tuin van inwoners of boeren. Daarnaast wonen 1.500 werknemers op twee campussen. Deze campussen hebben goede faciliteiten.

Inwoners klagen niet over de huisvesting van de werknemers. Nieuwkomers met een gezin die bij Hinkley werken kiezen er vaak voor om in de grotere woonplaatsen te wonen.

Het project heeft effect op de huizenprijzen. Voor starters is het moeilijk om een woning te kopen, omdat de woningen door schaarste duurder zijn geworden. De huizenprijzen zijn in dit gebied snel gestegen, net als de landelijke prijzen. Waarschijnlijk in dit gebied nog meer vanwege de schaarste aan woningen.

VERKEER & TRANSPORT

Het verkeer is de grootste ergernis voor omwonenden. Het verschil in wegen draagt hier waarschijnlijk structureel aan bij. Vanwege de pendelende 8.000 tot 9.000 werknemers per dag is er veel woon-werkverkeer. Er rijden 162 bussen in een vast schema. Dit betekent dat er continu bussen rijden van en naar de speciaal aangelegde parkeerterreinen en de bouwplaats. Twee busmaatschappijen konden niet meer bestaan, omdat ze geen chauffeurs meer konden vinden. Dit komt omdat de chauffeurs bij EDF (bouwer van de centrales) meer loon ontvangen, dan bij de lokale busmaatschappij. Lokale mensen profiteren niet van de pendeldienst tussen de parkeerplaatsen en de bouwplaats. Daarnaast ervaren inwoners van de kleine omliggende dorpen overlast van de geparkeerde auto's van werknemers. Op de smalle wegen is beperkt zwaar verkeer mogelijk per timeslot. Het verkeer wordt streng gemonitord.

VEILIGHEID

Openbare dronkenschap en rijden onder invloed is licht toegenomen met de komst van dit project. Er is weinig diefstal en verkrachting komt weinig tot niet voor. De criminaliteit is nauwelijks toegenomen.

EDF heeft ingezet op beveiliging en contact met omwonenden. Dit hebben ze deels gedaan door het inzetten van een wijkagent die in de gaten houdt wat er speelt.

Alles wordt gemonitord en in de gaten gehouden. Opvallend is dat Hinkley workers meestal 11,5 uur per shift werken. We verwachten dat dit in Nederland maximaal 8,5 uur is.

Omdat het aantal verplaatsingen en meer vrije tijd met een derde toeneemt, vanwege kortere diensten, kan dit eventueel voor meer overlast zorgen.

GELUID

Tijdens ons bezoek hebben we nauwelijks geluidsbelasting ervaren, zeker niet meer dan wat we vanuit het Sloegebied gewend zijn.

In de eerste fase, toen er grondwerkzaamheden werden uitgevoerd, was er wel degelijk sprake van grote geluidsoverlast. De kunstmatige heuvel van de afgegraven grond, extra geluidsschermen en beplanting heeft het geluid goed gedempt.

Buiten de bouwplaats wordt het geluid op vier plaatsen gemeten. Inwoners vinden dit te weinig. De windrichting en de aanwezigheid van tussenliggende heuvels of beplanting is erg bepalend voor wie geluidsoverlast ervaart.

Op de werf is er tussen 7.00 en 22.00 uur gemiddeld 65 decibel per uur toegestaan. Deze norm is ruimer dan de norm die geldt in de gemeente Borsele.

ONDERWIJS

Er is onderwijs opgezet op alle niveaus. Mbo, hbo en universiteit werken samen en vormen het Nucleair college. Het onderwijs richt zich op alle beroepen en specialiseert zich met name op het nucleaire proces.

Er worden nucleaire, technische vaardigheden en engineering skills onderwezen en getraind. En daarbij ook alle andere beroepen die verband houden met het nucleaire proces of het bouwen van de kerncentrales.

Denk hierbij aan beveiliging, betonvlechten en ingenieurs. Het onderwijs heeft veel gebracht, er is een toename van de vaardigheden en kennis bij jong en oud.

Leerlingen komen van heinde en verre om daar te studeren, want een baan bij EDF (de bouwer van de centrales) spreekt aan. Het betaalt goed en als je daar hebt gewerkt kun je overal aan de slag.

OVERHEID & GEZONDHEID

De rol van de overheid in Engeland is heel anders. Er lijkt (te) weinig of geen betrokkenheid in de Engelse situatie.

Wij denken dat het goed is dat de overheid de inwoners steunt door middel van juridisch en technisch advies in relatie tot de bouwer. Op de bouwplaats is een gezondheidscentrum aanwezig.

Medische hulp voor werknemers is alleen mogelijk op de bouwplaats, ook als ze vrij zijn. Anders zou het een te grote belasting zijn op het lokale gezondheidssysteem.

Lokale bewoners met een zorgvraag mogen ook gebruik maken van de gezondheidsfaciliteiten op de site.

BOUWPLAATS

Wij kregen de kans om mee te gaan met een bustour over de bouwplaats. Het bouwterrein is gigantisch groot met indrukwekkend grote (in aanbouw zijnde) gebouwen.

Terwijl de eerste 20 meter van de reactoren ondergronds wordt gebouwd, zijn de gebouwen nog steeds enorm groot. De centrales in aanbouw in Engeland zijn vele malen groter dan de huidige centrale in Borssele.

De totale bouwplaats is 175 hectare en is de grootste bouwplaats van Europa. De bouwplaats daar is net zo groot als bijvoorbeeld Heinkenszand of Yerseke.

Wij zien niet in hoe dit bij ons moet gaan passen, zo dicht bij de dorpen.

CONCLUSIE

We zijn als groep zeker niet overtuigd dat wij zo'n groot en vooral langdurig bouwproject in Borssele moeten willen of dat dit een verrijking wordt voor onze omgeving.

We zijn vooral bezorgd over de maat en de schaal van de bouwplaats en de lange bouwperiode. Daarnaast vrezen wij dat er een grote disbalans ontstaat op de woning- en arbeidsmarkt. Daarnaast geeft de bouw ongetwijfeld een grote belasting op de leefbaarheid, het milieu en de natuur.

In Engeland, Somerset, gaat het om één groot project in een gebied met heel veel ruimte. In Borsele hebben we te maken met een opeenstapeling van projecten en een al overbelast gebied.

In Engeland was er voor aanvang een zwakke economie met weinig werkgelegenheid, wij hebben juist nu een overspannen arbeidsmarkt. Daardoor zullen de onevenwichtigheden, die daar al optreden, zich bij ons veel sterker voordoen.

Hiervan is veel voorafgaand aan de ontwikkeling af te vangen met goede regelgeving, planvorming en organisatie. En niet gaandeweg het proces zoals in Engeland, waar ze op diverse aspecten pas gingen schakelen toen er problemen ontstonden. Boven alles, is het enorm belangrijk om strikte voorwaarden op te stellen waar iedereen zich aan conformeert.

Op basis van de ervaringen in Hinkley Point zijn we ervan overtuigd dat er werk moet worden gemaakt van de volgende voorwaarden:

- Bouwen kan alleen binnen het Sloegebied
- Geen koeltorens
- Geen extra hoogspanningsmasten
- Behoud van het Kalootstrand
- Niet nog meer geluids- en lichtbelasting (geluid moet binnen huidige normen blijven)
- Maximale compensatie
- Aanstellen van een onafhankelijk regisseur om het overleg tussen dorpsraden, gemeenten (en andere overheden) en de bouwer vanaf het begin van het bouwproces te ondersteunen en begeleiden. Dit betekent een stevige gemeentelijke staf en technische en juridische ondersteuning van de inwoners en dorpsraden.

**GROOTSCHALIGE ENERGIETRANSITIE
& LEEFKWALITEIT BORSELE**
gemeente Borsele

BEDANKT VOOR UW INTERESSE

**Lees het uitgebreide verslag op:
www.borsele.nl/terugblik-op-bezoek-aan-hinkley-point-c-en-omgeving**

**Lees meer over de Borselse Voorwaarden Groep op:
www.borsele.nl/borselse-voorwaarden-groep**